

VI деп.

РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Ціна 1'50 кч.

CSR. Mladá Boleslav, Josefodolská 179-IV.

Періодичний інформаційний листок
УКРАЇНСЬКОГО ВСЕНПРОФЕСІЙНОГО РОБІТНИЧОГО СОЗУ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ.

Річник I. Молода Боєслава 24 грудня 1931 р. Ч.4.

ДЕСЯТЛІТТЯ МОСКОВСЬКОГО КАТИВСТВА ПІД БАЗАРОМ.

У досвіта 23 листопаду 1921 року червоні кати розстріляли під Базаром 359 українських повстанців.

М. Оверкович.

Н А П И С

НА МОГИЛУ 359 МУЧЕНИКІВ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ, РОЗСТРІЛЯНИХ МОСКВИНАМИ В МІСТІ
БАЗАРІ.

Україна нам звеліла і пішли
І впали тут ми вірні заповіту
Ватків своїх...О, хто б як не
були,
Підіть, скажіть про нашу доле
світу.

+++

Бо ми живем! Могутні і міцні
В серцях і пам'яті коханого народу;
Ми встанем знов в прийдешні слухні
дні
І крикнемо: "За Правду і Свободу!"

+++

Хай знає брат, хай знає чужинець,
Хай знає друг і ворог хай почує,
Що земський наш і страдницький
кінець
Змагань святих за Волю не вгамує.

І вдарить меч, знов шабля задзвенить
І встане Край потоптаний і млий.

Ідіть же в світ широкий сповістіть,
Що чуєте із нашої могили.

+++

Хай знає брат, що тягне ще ярмо,
Хай знає друг і ворог хай почує,
Що тут, хоча ми тілом лежимо,
Та дух живий наш Волю все чатує!

Передрук зі "Свободи".

**СМЕРТЬ 359 ГЕРОІВ ПІД БАЗАРОМ НА ВОЛИНІ
1921 23.XI.1931.**

Сторінки історії визвольної боротьби України збагатилися ще одним документом: це приказ до Військ Київської Воєнної Округи під числом 2578, з дня 26 листопада 1921 року. Цей приказ більшовики видали в Києві, в столиці України, окупованій московськими військами. Він складений російськомовним, як і всі документи окупаційної влади і розповідає по своєму про історію листопадової повстанської групи, що на чолі з Пром Тітвинником вдерлася була аж на 30 верстов до Києва, де, оточена з усіх сторін червоною московською кіннотою, не витримала бою й частинно загинула, а частинно попала в полон.

Приказ розповідає, що під селом Малі Міньки в бов було порубано шаблями більш як 400 українських повстанців. До полону попалася решта в числі 537 повстанців, а між ними багато ранених. В часі бою деякі повстанці, побачивши, що вони вже оточені, стрілялися самі, або розстрілювали своїх товаришів, на їх прохання, а потім себе висаджували в повітря власними бомбами. Перед розправу надзвичайної Комісії попали 443 повстанці, а інші вмерли від ран, говорить в приказі. Комісія в складі голови Гаркавого, членів Лівшиця, Іванова, Фріновського і секретаря Літвінова постановила розстріляти 359 повстанців, а інших тримати до дальшого слідства.

Отаким кінцем героїського безоглядно відважного вчинку тих українських героїв, що в 1921 році вирвалися із дротів у польських таборах, де були інтерновані останні армії УНР. Вони не бавилися в політику, вони не знали й не хотіли знати нічого, крім горячої любові до своєї батьківщини й до свого народу. Вони знали, що боротьба за державу потребує жертвенності і пішли, щоб на вітар своєї батьківщини зложити найбільшу жертву — зложити своє життя...

У досвіта 23 листопада 1921 року 359 повстанців розстріляно біля церкви з московських скорострілів. Під спів національного гимну "Ще не вмерла Україна" падали мученики-герої, скошені московськими кулями, а на вмерлих устах замирали слова "Хай живе Україна! Слава Україні!" Навіть самі московські кати більшовики були вражені героїзмом і відвагою повстанців. Більшовики пропонували їм відректися своїх ідеалів, української державності й пристати на службу до червоної армії, як "хороший базовий матеріал". Але серед повстанців не знайшовся ні один, що захотів би купити собі життя зрадою своєму народові і службові Москві. Кождий перед катівським трибуналом не зрікся своєї вини й прирікав, поки буде живий, далі боротися за звільнення своєї батьківщини з чужинецької неволі.

Вільше, як чотири сотки порубано московськими шаблями, 359 розстріляно по наказу чеки, 94 замордовано й замучено ще до розправи чеки, 86 лишено для дальших тортур і "допитів". Отакі наслідки кінця волинської повстанської групи, що пірвалася в 1921 році ще раз до бою за свою вітчизну.

Їх розстріляно, вбито, замучено... Та слава їх героїських вчинків живе і на віки вічні буде жити серед українського народу. Вони вже стали безсмертними героями! На зраках їх відваги, самопосягати й любові до своєї батьківщини будуть виховуватися будучі покоління нових українських борців.

Скінчилось життя, але не скінчилось і не може скінчитись розпочате святе діло. Країна, яка має таких синів, не може загинути! Ніч темна, але ранок близько! Проміні світла золотим сяйвом заллять смутну могилу лицарів, вдячні нащадки насиплять високу могилу, а сиві кобзарі будуть складати думи і в думах оспівувати славних лицарів по широким степах і ланах вільної України...

Слава героям і вічний спокій та незабутня пам'ять серед українського народу — це одинока нагорода для тих, що віддали своє життя за свій нарід.

ПОДІЇ В 13-ТУ РІЧНИЦЮ "МИРОВИХ" ДОГОВОРІВ.

-----Цікаві події обсервуємо в 13-ту річницю "мирових" договорів! В М а н д ж у р і І ллеться кров. Конфлікт там може кождої хвили поширитися. А м е р и к а устами сенатора Борага вже домагається ревізії "мирових" договорів.

М у с с о л і н і в промові, виголошеній в Неаполі 25 жовтня перед 300 ти-

єячнов товпов імалійців, видвигнув в категоричній формі ДОМАГАННЯ РЕВІЗІЇ ДОГОВОРІВ І РЕПАРАЦІЙ. Рівночасно Г р а н д і, італ. міністр закордонних справ обіцяв німцям, під час своєї візити в Берліні, всяку допомогу в справі "відбудови великої німецької держави".

В Англії прийняли виступ Борага і Муссолінія дуже прихильно.

Так отже за ревізією договорів є вже сьогодні: Німеччина, Радянський Союз, Америка, Англія, Італія, Австрія, Угорщина, Болгарія та Чехословачія /відомі заяви през. Масарика/.

За ревізією висказуються і проявляють в цьому напрямі активну волю також всі інші недоволені чинники. Бачимо, що в Бельгії кипить вже на добре боротьба фламандців за національно-політичну еманципацію.

Від кількох вже тижнів триває велика нова боротьба ірландців проти Англії і проти Ульстеру. Вісти з цілком свіжої дати говорять про протианглійське повстання грецького населення на острові Кипрі. Англія відповіла на це масакров повстанців. Під знаком запитання стоїть сьогодні Іспанія, Індія та інші краї, нації, держави...

Так то "стабілізується" пововенний світ. Стабілізується, але хіба тільки переконання, що так далі, як тепер є - на будуче бути не може. Виявляється що раз чіткіше, що і потоптаний брутальною стопов клич самовизначення народів відкине і святкуватиме свої тріумфи.

УКРАЇНСЬКЕ РОБІТНИЦТВО НА ЕМІГРАЦІЇ Й КРИЗА.

Ми вже писали, що криза в першу чергу тяжко відбивається на положенні робітництва. Але що сказати про положення українських робітників-емігрантів? Це мало коли сказати, що воно тяжке, воно є просто роспачливе і то у всіх відношеннях. Не є жадною таємницею, що тільки ледачий не визискує на еміграції мольні українські руки. Заробітні платня часто густо за важку й довготривалу працю до смішного мала. Та й ті, важко зароблені, гроші, що далеко сягають під мінімум екзистенції, наш робітник одержує, немов вижебране. Ця важка боротьба за існування ускладняють всякі, спеціально емігрантські обставини. Українська робітничка еміграція, особливо в Західних Українських Земель у більшості випадків знаходиться на якомусь нелегальному положенні. Хто не чув про ті митарства, які мусять перейти робітники емігранти, аби здобути собі документ на право побуту? Тутешній робітник при безробітстві, крім того, що використовує всілякі родинні допомоги, ще одержить сяку таку допомогу чи від своєї професійної організації, чи від уряду, чи від місцевих добродійних установ. Від кого і що зможе одержати робітник-емігрант? Тутешній робітник від визиску може боротися різними, в робітничій практиці заведеними, способами. Як може боротися український емігрант? У кого дістане правну допомогу, оборону при надужитях? І так далі ми могли б вилічувати все ту безліч болячок українського робітника-емігранта.

Вся біда в тому, що наше робітництво територіально порозкидане по цілій Чехії, часто неорганізоване, не може розібратися в складних умовах свого існування, не може знайти собі порятунку. Не раз і не два нам приходилося бачити сльозам одчав у українських козаків та стрільців, що ще так недавно з такою самопожертвою боронили збройно свої обшари від навали напасників. "Браття мої, казав нам недавно один такий затурканий злиднями стрілець, - мені одна дорога.. під потяг!" Але це ж не рятунок.

Тому українська робітничка еміграція мусить в ці тяжкі часи старатися не стратити надії на ліпше майбутнє, стремити до нього, боротися за знайдення виходу з важкого положення і цей вихід знаходити. Шляхи для порятунку робітничої еміграції мусять бути винайдені, бо ж український робітник-емігрант, це є свідомий син свого народу і його фізичне заховання є також цінне, як і кожного иншого українського емігранта, хоч би й інтелігента.

Які ж способи порятунку, узагальнївче окремі випадки, ми можемо нині використати? Розуміється, вичерпуючої відповіді, за обмеженість міста в нашій органі, ми не можемо дати. Але зупинимся над деякими з них, для українського робітництва найбільш актуальними. Коли не закривати очей на сувору дійсність, брати її таков, як вона є, не затуманювати собі розуму фантастичними надіями, побачи-

мо, що зі всякої і то найтяжчої ситуації вихід знайдеться. Система ці: організованість, переїзд в інші країни, натуралізація і нарешті повернення на ці-дні терени.

Зайвим є багато говорити про те, що в організації—сила, що організовано ми можемо більше досягнути, як по-одиноці. Ми живемо в країні, де організаційне життя дуже високо стоїть, де людина вже з дитячих років належить до того чи іншого гурту. Коли хто не бачить всієї користі, яку посідає місцеве робітництво, дякуючи своїй організованості, коли хто й досі не навчився цінити організовані форми життя, той чоловік є темний на віки. Згадаймо, що дякуючи слабій організованості нашої нації, ми, будучи таким численним народом, програли в недавньому минулому свої визвольні змагання. Фінляндці, латиші, чехи досягнули ж свого дякуючи своїй організованості. Роспорощеність, відокремленість — як раз дають плідний ґрунт для визиску та поневолення. Ми маємо в Чехословаччині нашу робітничу, неполітичну, професійну організацію УВРС, ми мусимо стремити, аби вона була організацією всього українського робітництва на еміграції, ми мусимо дбати, аби вона посилювалася і розвивалася, дорівнювалася кращим робітничим організаціям за-кордону, ми мусимо стремити, аби на чолі нашого руху стояли активні і досвідчені одиниці, яким доля українського робітництва є близька до серця, а поодинокі члени цієї організації щоби в міру своїх сил та здібностей чинно підперали змагання прозоду організації. Наслідки такої організованості перебільшать сподівання.

Хоч криза панує по цілому світі, однак є країни, які цієї кризою менше зачеплені. В інших країнах можна легше знайти працю в деяких галузях господарства. В числі 3. нашого органу ми вмістили цікаву інформаційну замітку про ті можливості, які є до використання нашому сільсько-господарському робітництву у Франції. Такі можливості відкриті і в Південній Америці. Але тут мусимо знати з підкресленою важливістю організованості. Аби не бути обдуреним о останній гріш, аби не потрапити до такого визиску, коли тратиться ріжниця між робочою худобиною і робочою людиною, треба старатися такий переїзд перевести організовано з досягненням від певних громадських організацій найширших інформацій і зарук.

Світова криза торкнулася всіх країн і ми бачимо, що поодинокі держави стараються рятувати від біди своїх громадян всілякими штучними способами: виселенням робітників-чужинців, заборонами чужинцям вільно працювати/охорона торгу праці/ і т. д. Для української робітничої еміграції це в багатьох випадках означає засудження на голод. Отже може бути випадок, коли український робітник, аби захоронити себе від фізичного знищення, мусить подумати про натуралізацію в тій країні, де він перебуває, тобто, здобути собі державного громадянства цієї країни. Ми мусимо собі усвідомити, що такий акт самоохорони в нужді не буде зрадою свого народу, коли людина не зраджує при тому своїм національним почуттям. Пригадаймо, що чеські емігранти в Америці, будучи лояльними громадянами своєї держави /Сполуч. Америк./ за океаном, в той же час не гатавали своєї національності і своїй матірній державі в Європі зробили цінні послуги. Тому, коли, наслідком законів про охорону торгу праці, перед кимсь в українських робітників повстає реальна загроза смерті з голоду, ніхто йому не буде мати за зло, коли він здобуде собі чехословацьке громадянство. Особливо це торкається тих, що вже більше 10 років перебувають на території республіки, мають тут родинні зв'язки і т. д.

Нарешті повернення емігранта на свої терени не є зрадницьким актом, коли він відбувається в певних формах. Еміграційне життя/це ми найліпше бачимо на собі/, коли людина ще є активним і гідним членом своєї нації, повне важких моментів, злиднів та самопожерти. Знаємо також, що на емігрантів попало багато випадкового елементу, який для тієї ж еміграції являється баластом. Знову з таких певних одиниць, так цінних в громадській роботі на рідних теренах, на еміграції кноді тратять просто людську подобу. Тому, хто не є zagrożений фізичним знищенням окупантами наших земель, а, навпаки, zagrożений, що голодним існуванням на еміграції тільки буде збільшувати ряди хорих на емігрантську хворобу — сухоти, може повернути до дому і цього ніхто не порахує за нечесний вчинок. А коли такий повороті-вець ще й активно почне працювати на користь нашого визволення між нашим народом на своїх рідних теренах, то заслужить собі найбільшого признання.

Отже, ми побіжно торкнулися питань, які, на нашу думку, є некучими для української робітничої еміграції в сучасну тяжку добу. Оскільки дозволить сторінки

нашого часопису, ми ще вернемося до обговорення і вяснення кожного з них окремо і робимо це в добрій волі, аби наше робітництво ця добу перебуло з найменшими стратами.-

О.К.

ВІСТІ З КРАЮ.

-----"КОНСКРИПЦІЯ МАЄ ДАТИ ПРАВДИВИЙ ОБРАЗ..." - 9 грудня 1931 року мало стати для українського населення в Польщі історичним днем далекосяглої мети. Цього дня широкі маси нашого народу мали скласти іспит національної зрілості. Мали виявити не тільки силу національної української солідарності, але й рівень культурності та громадської свідомості. Цей день загального перепису мав бути пробним днем самопочуття національної гідності українського населення.

Кожному ясно, що загальний перепис населення має велику вагу для кожної держави, що його переводить. Висліди перепису мають усе велику практичну вартість у всіх ділянках державного життя. Вони слугать для держави в численних випадках і аргументами для тої чи иншої політики. Нема сумніву, що для держави, яка під національним оглядом не є однородною, конскрипційні висліди повинні б мати практичне значіння і при намічуванні напрямків національної політики. Не у всіх державах це діється, але є такі держави, які кладуть конскрипційні данні в основу своєї політики /Чехословаччина, Латвія/. Вірно переведений перепис населення має теж дуже велике значіння і для недержавних народів, що проживають в поодиноких державах в характері меншин. Чисельність такого недержавного народу також як і скількість і якість його національного добра, можуть стати одним з угодливих каменів його національної політики як супроти держави, в якій живе, так і внутрішньої політики в загально-громадській, господарській, шкільній, гуманітарній, самоуправній та інших ділянках. Тому то в інтересі кожного недержавного народу є найвірніше переведення конскрипції.

Для перепису населення в Польщі влада мала предложити двомовні переписні аркуші, однак, як це видно з газет, переписні комісари в багатьох містах Галичини старалися оминати це постанову і намагалися записувати українське населення до одномовних /польських/ переписних аркушів, подавши неправдиво народність українців. Від львівських громадян єсть повідомлення, що в їх кам'яницях виповняв конскрипційні аркуші сам господар кам'яниці, не доручивши того аркушу льокаторам до перегляду. На головнім дворці у Львові конскрипційний комісар почав переводити конскрипції між присутніми подорожними. Переводив так, що записував людей, чи в місті говорять по польськи, піддавав їм відповідь та записував поляками. Коли ж прийшла черга на п. Василя Кончука з Розджалова, пов. Сокаль, який на запити відповідав по українськи, це вивело поліцає ч. 628, що був присутнім при перепису, з рівноваги, і він накинувся на п. Кончука з ординарних лайков, обрахувачи як людські, так і національні почування всієї присутньої публіки. Поліцай накинувся на п. Кончука ще й з кулаками, погрожуєчи вішанням "такому гайдамацькому хамові". Подібні відомости приходять з багатьох міст Галичини. Отак - то поляки переписувать!

-----ПОСОЛ ГУСНАЙ У ЛЬВОВІ. Для 10 листопаду ц.р. загостив до Львова український посол до чеського парламенту від Закарпаття, соціал-демократ Влій Гуснай. Посол Гуснай їздив до Черновець, щоби взяти участь у конференції Української Соціал-Демократичної Партії Буковини, яка мала відбутися 8 листопаду. Конференція не відбулася наслідком заборони румунської влади.

В часі побуту у Львові посол Гуснай старався пізнати українське культурне та економічне життя як і робітничий рух. В цій ціли відвідав деякі наші культурні та економічні установи і музеї. Крім цього посол Гуснай був і на Личаківським цвинтарі, де зложив червоні квіти на могилах І. Франка та М. Ганкевича.

Вечером мав відбутися виклад посла Гуснай в Товаристві "Робітничя Громада" про культурне та національне відродження Закарпаття. На виклад не дозволило Городське Староство і дало приказ послові Гуснаєві негайно залишити Львів. Посол Гуснай відїхав у четвер вранці.-

-----ЧЕСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТАРИСТ У ЛЬВОВІ. Повертаючи з поїздки до Москви задержав-

ся у Львові посол інж. Нечас, чеський соц.-демократ. У Львові відвідав своїх знайомих між ін. проф. д-ра Б. Старосольського, з яким ділився цікавими поміченнями із СРСР, де перебував протягом двох тижнів. Після короткого побуту у Львові відїхав до Праги.-

-----ПРИСУД У ПРОЦЕСІ В. КРАВЦІВА І ІЗ ТОВ. ПЕРЕД ЛЬВІВСЬКИМ СУДОМ. Один присуд смерті та 37 літ і 9 міс. тюрми.- У четвер 26. XII. передполуднем предсідник Я-годинський проголосив на основі вердикту лави суддів присяглих, що запов на передодні, ось такий присуд:

Брій М. Дачишин кара смерті /держ. зрада і співвина в грабіжн. душоубстві: §§ 58 ц. і 134 к. з. /.

Микола Максимик 15 літ тюрми зі загостренням /тверда постіль і піст/, /держ. зрада і співучасть у грабіжн. нападі. §§ 58 і 134/.

Зиновій Богдан Книш 8 літ тюрми зі загостренням.

Дмитро Вирста 3 роки тюрми зі загостренням.

Богдан Кравців 3 роки тяжкі тюрми зі загостренням за злочин державної зради.

Осип Процишин 15 літ тюрми за шпіонажу.

Жигмонд Процишин 1 рік тюрми /державна зрада/.

Богдан Кордик 1 1/2 року тюрми.

Уляна Козакевичівна 1 рік тюрми.

Володимир Качмарський 6 місяців тюрми /підшукування криївки для Дачишина/.

Володимир Андрушак 6 місяців /переховування Дачишина/.

Прокопа Матийціва і Володимира Чуловського трибунал увільнив від вини й карі і вони вийдуть на волю.

Всім обвинуваченим врахували до карі слідчу вязницю і деякі обвинувачені відбули вже визначену кару у слідчій тюрмі. Тому на волю вийдуть крім Матийціва і Чуловського, Уляна Козакевичівна та Жигмонт Процишин, Володимир Андрушак і Володимир Качмарський.

Підсудні, зокрема обв. Дачишин, прийняли присуд спокійно і зрівноважено.

На сальв впустила поліція, після особистої ревізії, майже виключно рідні обвинувачених та численно зібраних представників преси української та польської.

В справі прирзуду заповіла оборона внесення касації до Найв. Суду.-

УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ НА МІЖНАРОДНЬОМУ ФОРУМІ.

-----ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В АНГЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ З НАГОДИ ПОВУТУ МІН. ЗАЛЕСЬКОГО В ЛЬОНДОНІ. - У звязку з побутом польського міністра закордонних справ Залеського в Лондоні посол М а н д е р зголосив 7 ц. м. в англійській палаті громад слідучий запит до міністра закордонних справ:

Посол М а н д е р запитує, чи міністр закордонних справ гадає скористати з нагоди відвідин польського міністра закордонних справ п. Залеського, щоб обговорити з ним питання українських меншин.

Міністр закордонних справ сер Джон С а й м о н: Дуже жалів, що не могу наперед дати ніякого запевнення що до предмету розмови з його ексцеленцією, з яким буду мати приємність бачитись.

-----СПРАВА УКРАЇНСЬКИХ МЕНШИН У ПАЛАТІ ПОСЛІВ. Майор Г і л л с запитує секретаря справ закордонних, чи українська справа буде поставлена на агенду Ради Ліги Націй на її слідучому засіданні в січні і чи він може дати запевнення, що Бритійський уряд вже свого впливу, щоб запевнити виконання зобовязань, засованих в договорах і щоб українська меншість в Польщі могла користати зі всіх прав і справедливости, яка їм прислугує?

Пан Е д е н, заступник секретаря справ закордонних відповів: "Справа українських петицій вже є поставлена на агенди Ради, на сесів, яка збереться в січні. Відносно другої частини питання, то мій достойний приятель може бути запевнений, що Уряд Величності в таких справах буде дуже уважати на свої зобовязання".-

-----ГОЛОС ЧЕХА ПРО ПІДКАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ. - У журналі "Літерарні Новини" помі-

стив відомий чеський письменник Іван Ольбрахт низку статей під заголовком "Боротьба за культуру на Підкарпатській Русі".

Подаємо з них декілька думок:

На Підкарпатській Русі розвивається великий національний рух і велика культурна та мовна боротьба між московщинов і українством. До тієї російсько-української боротьби зміщуються з усіх сторін державні інтереси чеської мови, на її периферіях чигають таємні надії малярської мови, а в найближчому сусідстві тріпаються безрадно намагання удержувати діалект.

Бойові сили руссофілів і українців - собі рівні. Половина проти половини. **АЛЕ ПЕРЕМОЖЕ УКРАЇНСТВО.**

Хто приглянувся Підкарпатській Русі, хоч би як турист, не може ні на хвилину сумніватися в тому, а ні не може його увести в блуд великий розмах чеськості. За деякий час чеська мова буде тільки урядовою і торговельною мовою.

НАПРУЖЕНА СИТУАЦІЯ НА РАД. УКРАЇНІ. В англійських торговельних колах велике врагіння викликали звіти, які одержала англійська торговельна палата від представників англійських фірм, що торгують з Радянщинов. Большевицька влада не вміє опанувати ситуації на Україні, де ролі так званих кулаків відіграють тепер хліборобські колективи, що не хочуть постачати збіжжя. В останньому часі ситуація сильно загострилася. Терористичні напади і вбивства комуністів повторюються всюде. Серед населення зростає сепаратистичні настрої за відділення України від Радянщини. Навіть бідні селяни, що являлися досі опором комуністів, піддаються націоналістичній пропаганді. Довіз збіжжя та інших продуктів майже зовсім припинився, наслідком чого большевики не можуть виконати умов, зроблених із закордонними фірмами. На основі одержаних звітів, англійські торговельні кола рішили звернутися до міродатних чинників, щоб зажадали від Радянщини гарантії, які забезпечили би дотеперішні зобов'язання. Одночасно окремий комітет при англійській торговельній палаті порадив англійським фірмам, щоб не давали кредитів радянським господарським організаціям з огляду на напружену політичну ситуацію, і якій найшлися большевики на Україні. -

З ЖИТТЯ УВРС.

В зв'язку з виникнувими неприємностями, які виникли між членами Української громади та УВРС, про що вже повідомлялося в 2 ч. "Робітничих Вістей" та які витворили певне напруження у взаємовідносинах між УВРС та Українськов Громадов, - Управа УВРС на своєму засіданні 18 листопаду ц.р. постановила виступити зі складу СУЕО, щоб не співпрацювати з Українськов Громадов. Обіжником ч. 7. Управа УВРС звернулася до всіх Відділів УВРС з запитом про їх думку в цій справі і майже від усіх відділів /за винятком Відділів в Празі та в Мості/ дістала повідомлення, що вони приєднуються до думки Управи УВРС. На підставі цього Управа УВРС подала до СУЕО заяву, підписану Управов та Ревізійнов Комісієв УВРС, про свій виступ з СУЕО і одноразово з цим відкликала свої домагання суду в справі образи, нанесеної членом Української Громади Цімерманом Голові УВРС т. І. Белзєцькому на святі 1-го листопаду в Ліберці, бо як би ця справа судом не розв'язалася, образа залишиться образою. Виступ УВРС з СУЕО треба рахувати з днем 5 грудня 1931 року. -

До Редакції "Робітничих Вістей" поступив 10 ц.м. лист від в.о. секретаря УВРС т. Ганни Статникової , якого тут подаємо.

Хвальна Редакціє!

Ласкаво прошу помістити на сторінках "Робітничих Вістей" цього мого листа, в інтересах охорони мого імені.

Управа Турнівського Відділу УВРС заслала до Централі протокол засідання Управи Від. і членів, дня 6. XII. ц.р., з якого я довідалась, що на згадане засідання явились члени Української Громади з Ліберці п.п. Іляшук та Лукацишин, які при обговоренні справи вистави "Невольника" в Турнові, запитали, чому, власне, вистава не відбулася. Секретар Відділу т. Королевич відповів їм, що це сталося з причин технічного порядку, однак п.п. Іляшук та Лукацишин заявили, що це неправда і що

вистава не відбулась тому, що пані Статниковій не заплатили гаю. Тов. Королевич цю справу спростував, однак згадані пані настоввали на своєму і заявили, що у них в Ліберці також не м і г відбутися концерт на листопадові роковини, бо пані Статникова та інші запрошені зажадали собі високу гаю та що спеціально посланий делегат до пані Статникової не міг з нею в цій справі домовитися.

Отже, для повного освітлення цієї справи, подав до відома, що я дійсно дістала листа від п. Герасимовича, в якому він мене просив прийняти участь в концерті, який хоче влаштувати Українська Громада в Ліберці дня 1-го листопаду на 13 роковини. Однак з тих причин, що я вже 1/2 місяці їздила до Літомериць де готувала хор на листопадове свято, яке також мало відбутися і відбулося дня 1-го листопаду, я просто фізично не могла прийняти участь в концерті в Ліберці тому й дала відмовну відповідь, але жадної розмови про гаю не було, як рівно ж я в очі не бачила жадного делегата від Української Громади, з яким би могла говорити про гаю. До цього ще мушу додати, що н і д е і к і - к о л и я за свої виступи грошей не брала і не беру, тому висловлюв рішучий протест проти такого безпідставного наклепу членів Української Громади п. п. Іллячука та Лукацишина. - Ганна Статникова, в. о. Секретаря УВРС. -

-----ЩЕ ОДНА СВІЖА МОГИЛА... В четвер 17 ц. м. о 3-й годині пополудні відбувся похорон, трагічно закінченого своє життя, члена Відділу УВРС в Ліберці т. Андрія Сидора. Покійний т. Андрій Сидор став жертвою автомобілевої негодни: наїхало на себе нагло два авта, він, на нещастя, опинився між ними і був так розбитий, що за кілька днів помер... Ще 6. XII. ц. р. він був на членських сходинах Ліберецького Відділу і взагалі належав до найактивніших наших членів, а тепер вже нема його в живих... Управа Відділу в Ліберці поклала гарний вінок на його могилу. Земля йому пером.

-----Управа Відділу УВРС в Молодій Болеславі влаштовує дня 25 грудня ц. р. різдвяний вечір з наступним програмом: Коляди - "Добрий вечір тобі, пане господарю"; "Грод Цар" та народні пісні - "Котилася ясна зоря з неба", "Ой летіла горлиця" - виконає міланий хор під керуванням Ганни Статникової; хор мандоліністів заграє "Поранок", гальчик, аранж. В. Розенталем, "На вулиці скрипка грає" - муз. Кошиця та ансамбль українських пісень та танців, аранж. О. Статниковим. Далі буде відіграна одноактна комедія зі сінвами та танцями М. Старицького "Як ковбаса та чарка, то минеться сварка" під режисуров Ганни Статникової. Після вичерпання програму - танці.

На виставу запрошено близькі відділи УВРС в Турнові та Ліберці, а також багато гостей з інших Відділів та Праги. Вечірка буде характеру чисто товариського і обіцяє бути дуже цікавою. -

-----В середу 17 ц. м. відбулося в Празі засідання Секретаріату Ради Представників Українських організацій та установ для захисту шкільництва та унормовання положення української еміграції. На цьому засіданні п. Паливода з'ясував тяжке положення нашого шкільництва в ЧСР, а зокрема гімназії в Жевницях, де єсть багато дітей, які, не маючи жадної допомоги, буквально голодають. Схвалено було взяти заходів до поліпшення становища в Жевницькій Гімназії.

Представник до Секретаріату Ради від УВРС Ганна Статникова підняла питання про справу пасів для українських емігрантів з Галичини. Справа в тім, що наноєвські паси видаються лише емігрантам з теренів буюшої Росії, наші емігранти з Галичини опинилися в дуже прикрому становищу, бо з тими посвідками, які почало видавати Міністерство Внутрішніх Справ в ЧСР, немає жадної можливости виїхати куди небудь за кордон, бо на них ні один консулят не хоче видати візи. Таким чином "наноєвський закон", так би мовити, прикував наших емігрантів з Галичини до тієї держави, де вони, з виходом цього закону, знаходились. Розглянувши цю справу, Секретаріат Ради постановив звернутися з відповідним внесенням до представників Ліги Націй в Празі п. Гессе, до якого дня 29 грудня цього року мають піти: п. проф. Шелухин, п. проф. Швець та т. Статникова. -

ОДНА ЯЛИНКА.

/Різдвяний шкiц/.

Свят - Вечiр.

У пана товарника Франтишка Бухти ялинка. Дiтей небагато: товарникiв Мирко, хлопчик семи рокiв, його однодiтек Снiк i Воженка, Снiкова сестричка, п'яти лiт, - обоє дiти панового домовника й його жiнки, панова куховарки. Всiх лише тройко, бо з сьогоднi вседе, у всiх Свят-Вечiр i ялинка.

Йi лише тройко, але галасу, реготу, веселих вигукiв у великiв витальнiм поков певно. Найбiльше тiшаться Снiк i Воженка на страх панi Когутової, йхнiвi нами, що скромно стоiть бiля дверей, не знаючи, чи йi радiти радощами своiх дiток, покликаних до панської господи, до панича на свято, чи бояться, що пани розгнiваються вiд непомiркованої втiхи малих. Вона з острахом позирає то на пана Франтишка, що сидить край коминка в глибокому фотелi i, склавши пухкi руки на живстi, добродушно дивиться на дiтей, посмихавчись вибачливо, коли Снiк або Мирко занадто вже дозволяють собi, - то на милостиву панi, що тут же таки, коло нього перебирає пакуночки, коробочки, торбинки з ласощами й подарунками, вряди-годи хапавчись пальцями за скронi й болiзно кривлячись на дитячi вигуки й регiт.

-Воже, як вони той... - iнодi кидає вона до пана Франтишка i серце панi Когутової злякано здригається. -Тихше, Мирку, -не чемно так!.. -

А панi Когутова притлумлено сичить вiд порога:

"Снiку!.. Воженко!.. Будьтe тихо..."

Та де пах!.. Рiзнобарвнi свiчечки трiщать так весело, палають так ясно, освiтлюючи райськi розкоши, про якi ани Снiкови, нi тим паче маленькiй Воженцi й не снилося нiколи, що й дорослу лядину проймає наскрiзь шумлива втiха; лише пан Бухта мовчки, хоч i ласкаво, посмихається, а його милостива тулить випеченi пальчики до скроней i болiзно кривиться.

-Мирку! Воженко! ось гляньте слон який, -гукає Снiк, задерши кирпу догори. Очи йому мерехтять искрами, а старанно розчисане мамов волося вiд рухiв сплуталося на лобi.

-Це мiй слон, -поважно заважає Мирко. -Правда ж, мамо, мiй? -

-Золотий! -вигукує далi Снiк. -Хiба слони золотi? -

-Всякi бувають, - пояснює малий господар гостевi.

-I живi золотi? -

-I живi всякi бувають. Я ще мав чоколядового...

-Чоколядового?! Воженко, чуєш? -чоколядовий слон! Сакра!..

Пан всрушиться у фотелi i скося глузливо зиркає на жiнку, i живiт трясеться йому вiд беззвучного смiху.

-Снiку! що ти верзеш! Не можна так, - сичить вiд порогу панi Когутова.

-А ось! а ось! Воженко! Мирку! -не заважає Снiк, утопивши розпроминенi оченята й тикаючи пучком в нову забавку, -зелена малпа з червоним хвостом...

-Це моя малпа, -анову ревниво зауважує Мирко. -Правда ж, мамо, моя?

-Та твоя ж, твоя, -нiчня ж, -вiдмахується, як од докучливої мухи, панi товарникова.

-А хiба в малпi червоний хвiст? -допитується Снiк.

-Всякi бувають, -поважно констатує Мирко, а Снiк вже бiгає очима далi по тих розкошах.

-Снiш-Марiя! Глянь, Воженко, який буржуяк! - окрикнув хлопець, тикаючи пальцем у череву грубої лalьки в цилiндрi й картатих штанах, що причеплена до галузки за ший, смiшно гойдалася вiд дотику, повертаючись до малих глядачiв то грубим черевом, то широким задом.

Панi Когутова обмерла з жаху. Хотiла нагукати на свого малого, але слова застрили в горлi. Вона тiльки злякано поглянула на пана Бухту, який почервонiв раптом, сердито насупився й важко вiдсапнув, нiби жувчи щось товстим, вогким губами.

-Який вiн у вас невихований! -обурено звернулася панi товарникова до панi Когутової. - Такi слова... якiсь...

-Даруйте, милостива панi, -виправдувалася, простягнувши до неї в розпуцi руки, панi Когутова. - Воно мале ще... дурне... й само не пам'ять, що верзе...

-Ач, яке череле, - провадив, регочучи, своєї Єнік, тикаючи далі пучков в кумедну дядьку й гойдаючи її. - Правдивий буржуяка...

-Це мій буржуяка... Не чіпай його, а то впаде, - промовив Мірко. - Правда ж, мамо, це мій буржуяка?

Пан знову важко відсапнув, обурено крутнувся на місці й поклав руки на поруччя фотеля, буркнувши:

-Це чорт знає що!..

-Боже! що ти говориш, Мірку! - сплеснула руками пані товарникова. - Хіба можна такі слова?.. Ти ж не вуличник!..

-А Єнікові можна? - огризнулося хлопець.

-Милостива пані, - ступивши наперед, промовила Олагдавичи пані Когутова, - може б я забрала своїх... Де їм у панській господі!.. Вони не звикли... заважувать тільки...

-Що ви, що ви, пані Когутова! - заспокоїла її пані товарникова. - Нехай собі... І Міркові веселіше!.. Бачте ж, як красно бавляться...

А вони справді красно бавились. Не зважаючи на мамин переполох і на панське хвилювання, Єнік, а за ним Боженка, весело бігали довкола ялинки, перебігали оченятами з цяцьки на цяцьку, а Мірко ревниво поспішав за ними, пильно стежачи, щоб хто з них не потяг чого до кущені.

Цим разом Єнікову увагу спинили на собі прапорці різних держав світа...

-Один, два, три... одинадцять, дванадцять... - лічив він їх, махавчи до них пучков. - Кру-у-цифік! - обурився, підрахувавши прапорці, Єнік. - Дванадцять прапорів і хадного червоного!.. Чом ти, Мірку, не почепив червоного?

Пан Бухта гнівно заскрипів фотелем.

-Чорт знає... А йди-но свди, хлопче! - поманув він грубим пальцем Єніка.

Пані Когутова прикіпіла, затаївши дух, до одвірка. Єнік здивовано зиркнув на пана й підійшов.

Товарник довго вдивлявся в нього зпід насуплених брів, урешті сердито спитав під загальну тишу.

-Навіщо тобі червоний? -

-Червоний, то наш, пане, - не помічавчи, що пан ледве втримується від гніву, весело відповів хлопець.

-Як то наш? А то-ж, - махнув пан Бухта руков до ялинки, - які?

-Буржуйські, - кинув, не вагаючись, Єнік.

-Чула? - крутнувся до хінки пан товарник. - Буржуйські?.. Хто тебе цього навчив, - тато?

-І тато так каже, і наші...

-Та хто ваші?

-Наші хлопці...

-Гарно, нічого сказати!.. У моїм домі розводити такі дурниці... Іди геть!..

Пан Бухта важко підвівся.

-Кінчай вже цю комедію! - звернувся він до хінки. - Чорт знає що вигадас! "Бідні діти, бідні діти... Треба й їм хоч у свято"... Маш "бідні діти"... А ви, пані Когутова, перекажіть манжелої, щоб завтра вранці прийшов до мене. Чорт знає що! Буржуяки, червоний прапор...

Пан товарник вийшов геть, грюкнувши дверима.

Єнік, нічого не підозріваючи, повернувся до товариства, але пані Когутова птицев метнулася від порога, вхопила його й Боженку за руки й поволокла до дверей, кидаючи на ходу:

-Добраніч, милостива пані... Даруйте, ми вже підемо...

-Стривайте, стривайте, - кинулася на місці пані товарникова, - куди ж ви?... Ще подарунків з дітям...

-Дякуємо, дякуємо, милостива пані... Не треба...

-Е, де ж не треба... - Пані товарникова вхопила пана Когутова під руку й вернула до ялинки. - Не треба так хвилюватися... Не гнівайтесь на мужа... Він же правду сказав: навіщо тах виховувати дітей? Ви ж не злодзги якісь, не вуличники, то нащо оті їхні червоні ганчірки, "буржуйські" і таке інше. Хіба можна дітей до цього привчати?..

-Хто його вчив, пані? Воно само... У-у, ти... вуличник! - злегка гепнувши Єніка по потилиці, насварилася мати.

-Я розумін, - зауважила лагідненько пані товарникова, - що це не ви, але треба дивитись, пильнувати за ними, щоб шкідливі впливи не той... Знаєте ж, який тепер світ... Ось мій... - пані товарникова погладила Мірка по голівці, - і вихований, і чемний, і добрий, і ніяких таких дурниць не знає... Ну, та годі про це... У мене аж голова розболілась...

Пані товарникова взяла зі столика пакуночок з яковсь забавков й торбинку з ласощами.

-Візьми, Мірку, й дай оце Боженці - і ляльку цю, й цукорки з горішками - і скажи: це тобі, Боженко, від Бжінка й від Мірка. А оце Бнікові...

Вона взяла ще один пакунок і торбинку.

Мірко забрав пакуночки й торбинки, але, замість того, щоб віддати подарунки малим гостям, одступив на бік, притиснувши їх обома руками до грудей і вивком з-під лоба зиркав на маму.

-Ну, чого ж ти, Мірку?..

-Я не дам, - коротко буркнув він, надувшись. - Це мої подарунки...

-Дурненький! Та ж маєш ось повний стіл ще крашк...

-А я й цих не дам...

-Віддай, тобі кажу! - ступила до нього пані товарникова. - Ти ж чемний хлопчик, то ж мусиш обдарувати гостей...

-А я не дам, - правив своєї Мірко, сопів і важко позирав на маму, нагнувши голову.

-Як то не даси, коли мама велить?.. - наступала на нього мати. Та коли вона простягла руки, щоб одібрати подарунки, Мірко раптом простягся на підлозі, підобгав під себе подарунки й почав пацати ногами, вивчи:

-Ой, не дам! нікому не дам, бо це ж мої... Геть, геть... затрачена гусо! Не дам, не дам, це мої!.. Ой-ой-ой, не дам...

У дверях з другого покоя з'явився пан Бухта.

-Що тут у вас?.. Чого він?.. Що це таке за комедія?..

Переякана пані Когутова вхопила за руки не менш переяканих дітей своїх і, не чекаючи, поки пані товарникова з'ясує мантелові, що сталося, швиденько вихопилася за двері, швидко причинивши їх за собою.

Другого дня вранці домашник Когут вернувся згори до свого покою в сутережах панської вілли стрівожений і лютий. Мати була десь на панській кухні, а діти лубенько бавилися на підлозі якимись цяцками.

-Таточку! - гукнув Бнік, углядівши батька, - можна мені з Мірком на санчатах?.. Він давно вже стукає у вікно, а мама не веліла...

Когут гнівно зиркнув на хлопця зпід лоба, відщібнув од пояса ремінь, ухопив Бніка за попереk, сів на стільця, перекинув малого через коліно й почав шмагати ремінем - лято, зосереджено...

Хлопець ізняв страшенний вереск, Боженка заголосила... На крик до вікна підбіг Мірко, волочучи за шворку санчата; пригинавшись він зазирає крізь шибки до хати і весело реготався.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

Управа Українського Все професійного Робітничого Союзу в ЧСР на цьому місці складає своє шире подяку нашому високоповажаному письменникові С. ЧЕРКАСЕНКОВІ за ласкаве надіслання твору "Одна ялинка" для святкового числа "Робітничих вістей", які видає Управа УВРС.-

Управа УВРС.

-----В.о.Секретаря УВРС Ганна Статникова звернулася до п.Аркадія Животка з проханням подавати до "Робітничих Вістей" вислід його праці по огляду стану України під Совітами і п.А.Животко дав на це своє ласкаву згоду, за що на цьому місці Управа УВРС складає йому своє щиро подяку.

Мавчи можливість користуватися совітськов пресов, яка не є доступна для широких мас еміграції, т.А.Животко працює над установленням картини стану промисловости на Україні і ми маємо надів, що будемо що місяця подавати нашим читачам дуже цікаві та надзвичайно цінні інформації про стан промисловости та індустрії в совітській Україні.

А.ЖИВОТКО.

"ЧОМУ МОСКВА ПОВОРНЕ ДУМКУ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ"

I.

----- Про те, що Москва протягом всього часу фактичного панування на українських землях провадить запеклу боротьбу з найменшим навіть проявом думки українського відродження - всі ми добре знаємо.

Ця боротьба, а власне поборвання українського відродження тягнеться від сивої давнини й до наших днів. Це знаємо. Але, чи всі ми свідомі тої причини, яка викликає часто просто озвірілу лять серед великої частині російської, головню, інтелігентної маси навіть при найменшому натяку про самостійність України. Щоби ясним було таке становище, досить звернути увагу на такі два красномовних стовпця ніби мертвих цифр.

Ці цифри творять образ, що каже нам про те місце, що його займає Україна з погляду промислової продукції в цілому СРСР - Російської Імперії.

Це місце вясовує відсотки участі України у видобутку та забезпеченні цілого СРСР.

Отже, на 1929 рік з цілого видобутку СРСР на Україну припадало і з неї було взято:

1.Залізної руди	75,3 %	цілого видобутку всього	СРСР.
2.Манганової руди	71,6 %	"	"
3.Кам.вугілля	77,5 %	"	"
4.Коксу	95,6 %	"	"
5.Чавуну	75,1 %	"	"

Це на 1929 рік. А на рік 1931 бачимо таке: як каже резолюція КП/б/у, із загальної кількості всього СРСР - Україна мусить дати:

1.Чавуну	60%
2.Вальцування	52.2 %
3.Статлі	45,5 %

Нав'язується питання, а що Україна дістає натомість з Москви? Відповідати не так легко. Але може це для нас так тяжко? Може хтось з того боку намалює нам так само образ, з якого ми могли б побачити совість бодай сьогоднішньої Москви, що узурпує /не правно привласнює/ соціалістичне імя. Так в промисловости. Чи може щось іншого з сільським господарством? Побачимо.

А.Ж.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ПАНОВНІ ТОВАРИШИ! ВИРІВНІЙТЕ СВОЇ ЗАЛЕГЛОСТИ ЗА "РОБІТНИЧІ ВІСТИ", ПІДТРИМУЙТЕ СВІЙ ОРГАН, ЯКИЙ Є ЗВ'ЯЗУЮЧИМ КІЛЬЦЕМ ЧЛЕНІВ РОБІТН. СОЗУ В Ч.С.Ч!

Редагує Колегія при Культурно-Освітній Референтурі УВРС. Видає Управа.

Odpovědný redaktor Jan Fryblik, Mladá Boleslav. — Vydavatel a nakladatel Výkoný výbor Ukrajinského Všeodborového Dělnického Svazu v Č. S. R. — Tiskem Josefa Kareše. v Mladé Boleslav.

